

svaret af Vesteuropa betyder, at det i fremtiden vil være vanskeligt at forlange, at tyskerne fortsat skal have en særstilling på en række områder. Tyskerne må på det politiske og militære område i princippet nyde samme rettigheder og være underkastet samme begrænsninger som andre vesteuropæiske stater. En fortsat opretholdelse af skranker, som tiden er løbet fra, kan kun skabe problemer for det tyske demokrati og dermed for freden i Europa. På den anden side vil det være vigtigt, at Forbundsrepublikken fortsat – af egen fri vilje – pålægger sig visse begrænsninger, f.eks. forbudet mod ABC-våben, som det er sket i 2+4 aftalen.

Tyskland som et sikkerhedsproblem i militær forstand kommer i dag primært i betragtning for Sovjetunionen og Polen. Begge stater erkender ganske vist, at der ikke udgår nogen militær trussel fra Forbundsrepublikken, men de må antages i den nuværende opbrudsfase at være ekstremt følsomme over for tegn på tysk selvhævdelse. Ingen af staterne har vel ønsket den tyske samling, men de har affundet sig med udviklingen. Spørgsmålet er væsentligst psykologisk og symbolsk og betinget af historiske erindringer og interne faktorer i Sovjetunionen og Polen. Det spiller dog også en rolle, at begge stater råder over territorier, der indtil 1945 var tyske. Begge stater må derfor fortsat antages at ville lægge vægt på, at der eksisterer traktatfæstede begrænsninger for tysk militær opbygning.

Som følge af den vesteuropæiske integrationsudvikling og i overensstemmelse med en almindelig udviklingstendens har det »tyske problem« i gammeldags forstand for de fleste vesteuropæiske stater i hovedsagen forskudt sig fra det militære til det økonomisk-teknologiske og politiske plan og drejer sig, når det rejser, om tysk indflydelse på udviklingen i EF og i Europa generelt.

Lige så vigtigt er det, at omgangsformer og spilleregler mellem de vesteuropæiske stater har ændret sig afgørende under efterkrigstidens integrationsudvikling. Samarbejdet i EF udelukker vel ikke magtkampe og rivalisering – der er mange opfattelser af, hvorledes »Europa« skal se ud – men udviklingen foregår på baggrund af en erklæret enighed om fælles værdier og (visse) fælles mål. Der er i EF nået et nyt kvalitativt niveau i retning af politisk forpligtende samarbejde mellem et stort antal stater.

Alligevel kan det ikke skjules, at den tyske forening rejser en række spørgsmål omkring forholdet mellem Tyskland og dets naboer og om stabiliteten i Europa som sådan. Størrelsesforholdet mellem de traditionelt ledende magter i EF: Tyskland, Frankrig og Storbritannien, vil blive forskubbet yderligere til Tysklands fordel, ligesom Tyskland i højere grad end tidligere vil tårne sig op over de mindre europæiske lande. Europa vil med andre ord blive anderledes dimensioneret, i hvilken sammenhæng det også spiller en rolle, at et svækket Sovjetunionen har sluppet sit greb i Central- og Østeuropa. Denne ændrede situation og ikke mindst opnåelsen af fuld suverænitæt må give det forenede Tyskland en ny følelse af handlefrihed, som er betinget af, at det selvsagt ikke vil have det problem, som Forbundsrepublikken hidtil har haft: at den i sit forhold til både Sovjetunionen og de vestlige stormagter måtte tage hensyn til DDR.

USA har hilst udviklingen velkommen og synes mest optaget af, hvorledes det under ændrede forhold fortsat kan bevare elementer af sin ledende rolle i Europa. Derimod står det klart, at den tyske forening som nævnt rejser problemer for de andre »gamle« europæiske stormagter, først og fremmest Storbritannien og Frankrig. Disse stater har af politiske og holdningsmæssige årsager vanskeligheder med at acceptere en voksende og mere selvstændig tysk indflydelse på Europas udvikling og med hensyn til Europas forhold til den øvrige verden, måske især forholdet til USA.

For både Storbritanniens og Frankrigs vedkommende har den hastige udvikling omkring Tysklandsspørgsmålet således givet anledning til bekymringer for tysk dominans i fremtidens Europa og fremkaldt overvejelser om, hvordan tysk styrke kan afbalanceres under de nye vilkår. Hvorledes dette kan gøres, er der dog ikke enighed om.

At Tysklands fortsatte integration i NATO er af stor betydning, er Storbritannien og Frankrig fælles med USA om at mene. Problemerne viser sig derimod navnlig omkring EF-politikken, hvor signalerne er temmelig uklare. Medens der i foråret 1990 var tendenser til, at Storbritannien søgte at lægge en bremse på de unionsimpulser, der udgår fra den tyske enhedsproces, ønskede Frankrig omvendt at forstærke dem.